

39267

P. Z.

Kako boš volil

: pri ljubljanskih :
občinskih volitvah.

Knjižica v pouk de-
lavskim volilcem in
njihovim prijateljem.

Kratka poljudna razlaga
novega volilnega reda.

Knjižnica „Vzajemnosti“. Zv. I.

Priredila —lj—.

Cena 20 vinarjev.

V Ljubljani 1910.

Založila Splošna delavska zveza

: „Vzajemnost“ v Ljubljani. :

Vsak delavec, vsaka delavka

vsak, kdor se zanima za delavske razmere in
socializem sploh

mora čitati in biti naročnik delavskega časopisa

Rdeči Prapor

ki je glasilo jugoslovanske socialnodemokratske stranke.

Rdeči Prapor

je edini slovenski delavski časopis, ki brezobzirno in dosledno brani delavske koristi.

Rdeči Prapor

je edini politični list, ki brez ozira na desno ali levo razkriva neodkritosrčnost meščanskih strank in njih časopisja.

Rdeči Prapor

je list, ki druži zatirane delavske sloje in vse, ki so prepojeni s socializmom in hrepene po njem.

Kdor ni
naročnik

Rdečega Prapora

ne vrši svoje
dolžnosti.

Rdeči Prapor

izhaja v Ljubljani po dvakrat na teden, in sicer vsako sredo in soboto opoldan.

Naročnina:

za celo leto	10.40 K	za četrta leta	2.60 K
za pol leta	5.20 K	za en mesec	— 90 K

Naroča se po pošti pod naslovom:

Rdeči Prapor v Ljubljani

ali pa osebno v upravnistvu v Šelenburgovi ulici št. 6,
drugo nadstropje, levo, (hiša tik glavne pošte).

**Sodrug, delavci! Agitirajte za svoje
glasilo in pridobivajte mu naročnikov.**

Zahtevajte po gostilnah in kavarnah, brivnicah in povsod,
kamor zahajate, **Rdeči Prapor.**

Dragi volilec, cenjena volilka!

Novi volilni red za Ljubljano je precej različen od prejšnjega. Zaraditega je bilo nujno potrebno, podati najvažnejše stvari glede ljubljanskih občinskih volitev v tej knjižici, da se s tem olajša izvrševanje volilne dolžnosti.

Novi volilni red daje v obilni meri predpraviče nekaterim stanovom. Zaraditega delavstvo ne bo moglo biti v novem občinskem svetu pravično zastopano. Prav iz tega vzroka, ker hoče novi volilni red odvzeti delavstvu pravično zastopstvo v občini s tem, da volijo tisti, ki so že volili v I. ali II. razredu, še enkrat v III. razredu, v katerem glasujejo delavci, intorej glasujejo dvakrat, je najsvetejša naloga vsega delavstva, da se delavski volilci in volilke, kolikor jih pride v poštev, ter oni, ki imajo res srce za delavca, postavijo na delavsko stališče. Le tedaj bo delavstvo primerno zastopano v občinskem svetu, če pošlje na magistrat **odločno delavske zastopnike**, ne pa liberalnih ali klerikalnih lažiprijateljev, ki imajo samo pri volitvah polna usta obljub, sicer pa so največji prijatelji in zavezniki ode-ruhov.

Navadna laž in sleparstvo je, če kdo trdi, da bi morali delavci voliti s to ali ono meščansko (Slovensko ljudsko ali narodno-napredno) stranko, češ, da ne izgubi Ljubljana svojega naprednega ali pa krščanskega značaja. Pravo lice dobi Ljubljana pač šele tedaj, če bi bilo **delavstvo** dovolj zastopano v občinskem svetu, in če imajo možakarji iz nasprotnih strank poštene namene, bi morali že vedeti, da je pravi napredek le tedaj mogoč, če je **najmočnejši delavski stan** dovolj zastopan v občinskem svetu.

Krivično je dalje tudi to, da je za delavce, ki ne plačujejo nobenih direktnih davkov, predpisana **triletna** doba stalnega bivanja v Ljubljani, dočim za druge ni nobene ali le eno- oz. dveletna. **Kruta žalitev za delavce** je tudi to, da imajo volilno pravico le one ženske, ki so davkoplačevalke ali javne uradnice, **delavske žene in delavke sploh pa se je zaničevalno prezrlo in nimajo nikakršne volilne pravice.**

Pozivljamo torej vse delavstvo, vse sodruge in somišljenike in prijatelje delavstva, da odločno stopijo v volilni boj, za samostojno delavsko zastopstvo v občinskem svetu. To načelo zmagaj vsaj pri volilcih III. razreda!

Opomba: Delavske volilce pozivljamo, da se v vseh volilnih zadevah obračajo edinole na delavsko organizacijo, ki se nahaja:

Šelenburgova ulica št. 6 (hiša tik glavne pošte), drugo nadstropje, levo.

Odprto je vsak dan od 8—1. popoldne ter od 3—8. zvečer; ob praznikih samo dopoldne.

Pregled pojasnil.

Da volilcu ni treba, kadar bi hitro rad kako pojasnilo, še enkrat listati po knjižici, ki jo je morda že prebral, smo sestavili vprašanja, na katera se dobi odgovore pod dotičnimi številkami v knjižici.

Kdo je volilec ali volilka in katere lastnosti se zahteva od volilcev.

Kdo je volilec ali volilka? 1.

Koliko mora biti volilec ali volilka stara? 1.

Kateri dan mora volilec najkasneje dopolniti 24. leto starosti? 1, 3.

Kdo je avstrijski državljani? 1.

Kateri dan mora volilec dopolniti zahtevano dobo bivanja v Ljubljani? 3.

Ali se šteje vojaško službovanje med bivanje v Ljubljani? 8.

Kateri dan je merodajen, koliko časa ti je davek predpisan? 3.

Katera društva (zadruga) in zavodi imajo tudi volilno pravico? 1.

Občinskim dokladam podvrženi davek, kateri davek je to? 2.

Kateri davki niso podvrženi občinskim dokladam? 2.

Kdo ne sme voliti, ker je bil kaznovan in kako dolgo? 10.

Kazen, kdaj ponehajo njene posledice, da se zopet lahko voli? 10.

Kdo ni volilec, četudi ni bil kaznovan? 9.

Kaj ne šteje za ubožno preskrbo ali javno milost? 9.

Koliko je volilskih razredov? 4.

Kdo voli v I. razredu? 5.

Kdo voli v II. razredu? 6.

Kdo voli v III. razredu? 7.

Delavci, v katerem razredu volijo? 7.

Kam se obrni, če kaj ne veš? 13, 21.

O razpisu volitev in volilskih imenikih.

Razpis volitev, kaj je to? 12.

Imenik volilcev (volilski imenik), kaj je to? 11.

Kje in kako zveš, da so volilski imeniki gotovi, razgrnjeni? 12.

Koliko časa je razgrnjen volilski imenik? 12, 27.

Kdaj je razgrnjen popravljeni volilski imenik? 27.

Kje zveš, če si v volilskem imeniku vpisan? 13.

Kje lahko pogledaš v volilski imenik? 13.

Na kaj moraš paziti pri volilskem imeniku? 14.

Če si davkoplačevalec, na kaj moraš še paziti? 15.

Kaj, če je tvoja žena, hči, mati ali kdo drugi od družine davkoplačevalec? 15.

Kaj moraš storiti, če nisi v volilskem imeniku? 16.

Kaj moraš storiti, če je kdo po krivici vpisan? 17.

Kaj moraš storiti, če je kdo izpuščen? 17.

Kaj, če zapaziš še kako drugo napako? 16.

Zakaj se še lahko pritožiš ali reklamiraš? 19.

Volilski imenik lahko kupiš. 13, 27.

Popravljeni volilski imenik, kaj je to? 27.

Koliko časa mora biti popravljeni imenik razgrnjen na upogled? 27.

Kje in kako zveš, da je popravljeni imenik razpoložen? 27.

Reklamacije ali ugovori (pritožbe), kako se delajo.

Reklamacijska doba, kaj? je to? Koliko časa traja? 12.
Kaj moraš storiti, ko zveš, da se je pričela reklamacijska doba? 13.

Kako se napravi reklamacijo? 17.

Ali je treba trditve v reklamaciji dokazati? 22.

Kaj moraš reklamaciji priložiti, če se zase pritožiš? 22.

Kaj priložiš, kadar reklamiraš za druge? 23.

Reklamacija mora biti za vsako osebo posebej. 18.

Komu izročiš reklamacijo? 25.

Ali lahko tudi ustno reklamiraš? 24.

Kdaj je zadnji čas za reklamacijo? 20.

Kako reklamiraj zadnji dan zvečer, v skrajni sili? 20.

Kdo pregleda reklamacije in jih reši? 25.

Ali te oblast o uspehu pritožbe obvesti? 25.

Kaj potem, če je reklamacija zavrnjena? 26.

Kaj se zgodi po reklamacijski dobi? 27.

O volilskih izkaznicah ali legitimacijah.

Kdo ti pošlje izkaznico ali legitimacijo in kdaj? 35, 40.

Koliko izkaznic dobiš, če voliš v dveh razredih? 40.

Ali lahko voliš brez legitimacije? 35.

Na kaj moraš pri izkaznici paziti? 35, 45.

Kaj moraš storiti, če je izkaznica napačna? 45.

Kam moraš iti, ako izkaznice nisi dobil? 43.

Kaj moraš imeti s seboj, ko greš po izkaznico? 43.

Kje dobiš izkaznico zadnji dan (zadnji trenutek)? 43.

O uradnih volilnih kuvertah.

Kdo ti pošlje volilno kuverto in kdaj? 40.

Kakšne so volilne kuverte? 42.

Ali je vseeno, kakšne barve je kuverta? 42.

Ako kuverte nisi dobil, kam moraš iti ponjo? 43.

Volilno kuverto lahko kupiš in kje? 43.

Koliko kuvert moraš imeti, če voliš v dveh razredih? 40.

Ali moreš voliti brez uradne kuverte? 46.

Ali smeš na kuvert kaj napisati? 46.

Zakaj ti služi kuvert? 47.

Koliko glasovnic smeš dati v eno kuverto? 48.

V kakšne barve kuverte daš svojo glasovnico? 48.

Kaj se zgodi, če daš v eno kuverto več glasovnic? 48.

Kako oddaš kuverto? 47.

O glasovnicah.

Jako važno.

Kje dobiš glasovnico najbolj zanesljivo? 34, 41.

Kakšnih glasovnic je najbolje da se poslužiš? 49, 50

Katere glasovnice so neveljavne? 32, 48.

Kako mora biti glasovnica izpolnjena (napisana)? 32, 49.

Koliko glasovnic moraš imeti, če voliš v dveh razredih? 36.

Kaj storiš v skrajni sili, če nimaš glasovnice pri roki, ali si jo v zadnjem hipu izgubil? 33.

Koliko glasovnic smeš dati v eno kuverto? 48.

Ali smeš dati več glasovnic v eno kuverto? 48.

V kakšne barve kuverto moraš dati svojo glasovnico? 48.

Kaj se zgodi, če daš v eno kuverto več glasovnic? 48.

Ali ti sme kdo glasovnico vzeti in ti drugo dati? 51.

Kako oddaš glasovnico? 47.

O kandidatih, kdo jih postavi.

Kdo postavi kandidate? 28.

Kdo more biti kandidat? 28.

Koliko kandidatov je za vsak volilski razred? 31.

Kateri kandidati so veljavni? 28.

Ali sme vsakdo nastopiti v imenu stranke? 29.

Kaj se zgodi, če kdo krivično v imenu stranke nastopi? 29.

Ali se more napraviti kompromis med strankami (kandidati)? 30.

Na dan volitve.

Kateri dan in ob kateri uri je volitev? 35.

Kdaj pojdi na volišče? 35.

Kje boš volil? 35.

Kaj se zgodi, če nisi šel volit? 39.

Iz kakšnih vzrokov lahko izostaneš? 39.

Kako se vedeš pred volilno komisijo (v sobi, kjer se voli)? 47.

Katere kandidate lahko voliš? 51.

Pooblastilo, kdo sme voliti s pooblastilom? 38.

Kako volijo društva (zadruge) in kakšno mora biti njih pooblastilo? 38.

Ali moreš voliti mesto drugega s pooblastilom? 37.

Kako voliš, če si volilec v dveh razredih? 36.

Kako oddaš glasovnico? 47.

Ali sme kdo zahtevati, da mu poveš koga voliš? 51.

Ali ti sme kdo glasovnico vzeti in drugo dati? 51.

Ali te sme kdo siliti, koga naj voliš? 51.

Kaj moraš storiti, če zveš za kako volilno sleparijo ali če ti kdo grozi? 51.

Kateri kandidati so izvoljeni? 52.

Kdo postavi (določi) volilno komisijo? 53.

*

1. Volilec v občinski svet ljubljanski je vsak avstrijski državljani (moški ali ženska), ki je na dan, ko so imeniki volilcev prvič razgrnjeni, dopolnil 24. leto starosti in ki ima vse tiste lastnosti, ki so opisane v tej knjižici. Avstrijski državljani je vsak, ki ima v kaki občini v Avstriji domovinsko pravico. — Volilno pravico pa imajo tudi društva, zadruge in druge juridične osebe, ako jim je vsaj eno leto predpisan v ljubljanski občini kak davek, ki je podvržen občinskimi dokladi.

2. Občinskimi dokladi podvrženi davek je tisti davek, od katerega se mora plačevati občinske doklade; na pr.: hišni, najemniški, zemljiški pridobniški (obrti) davek itd. — Osebna dohodnina, t. j. davek od plače in rentnina (davek od kapitala), niso taki davki.

3. Za izračunanje starosti volilca ali koliko časa volilec v ljubljanski občini prebiva oziroma občinske doklade plačuje, je merodajen dan, ko so bili imeniki

volilcev prvokrat na vpogled razgrnjeni. Kdaj so bili imeniki prvič razgrnjeni, je napisano na plakatih.

4. Vsi občinski volilci ljubljanski so razdeljeni v tri razrede, ki se imenujejo I. volilski razred, II. volilski razred in III. volilski razred.

5. V I. volilskem razredu volita dve petini največjih davkoplačevalcev (moških in ženskih ter društva in zavodi), katerim je vsaj eno leto predpisan v ljubljanski občini davek, ki je podvržen občinskim dokladam.

6. V II. volilskem razredu volijo ostale tri petine davkoplačevalcev (moški in ženske ter društva in zavodi), katerim je v ljublj. občini predpisanega kaj takega davka, ki je podvržen občinskim dokladam, ter oni, ki jim je že eno leto predpisano vsaj 30 K davka, ki ni podvržen občinskim dokladam. **Dalje volijo v II. razredu osebe moškega spola, ako imajo vsaj že eno leto redno bivališče v ljubljanski občini:** Člani knezoškofijskega kapitlja in aktivni ali penzionirani duhovniki vseh ver, ki so, oziroma so bili v službi cerkvenih oblastnih ljudskih in meščanskih šol; aktivni in penzionirani dvorni, državni, deželni in javnih zakladov uradniki ter uradniki ljubljanske občine; penzionirani ter v razmerju izven službe senahajajoči vojaški sodniki (avditorji), vojaški zdravniki, vojaški računovodje (častniki), vojaški duhovniki, kakor tudi aktivni in penzionirani vojaški uradniki. — V II. razredu volijo tudi naslednje osebe, ampak le tedaj, če imajo v Ljubljani domovinsko pravico: doktorji (odvetniki, zdravniki in drugi doktorji), ki so napravili svoje skušnje na kaki avstrijski visoki šoli; koncesionirani tehniki, rudniški inženirji, ki so napravili svoje skušnje na kaki avstrijski visoki tehniški šoli; lekarnarji in lekarniški pomočniki (magistri farmacije), ako so napravili svoje skušnje na kaki avstrijski visoki šoli.

Volilci II. razreda so dalje tudi naslednje osebe (moški in ženske): aktivni in penzionirani voditelji, direktorji, profesorji in stalno nastavljeni učitelji in učiteljice na javnih ljudskih in meščanskih šolah, realki, gimnazijah, preparandiji in privatnih šolah v občini, ki imajo pra-

vico javnosti. Od učiteljic in učiteljskega osebja na priyatnih jaynih šolah se zahteva, da bivajo vsaj že eno leto v ljubljanski občini — Vse prej omenjene osebe pa volijo v II. razredu le tedaj, če niso vpisane v I. volilski razred. — Slednjič volijo v II. razredu one osebe moškega in ženskega spola, ki redno bivajo v ljubljanski občini že dve leti in katerim se je v tem času vsaj že eno leto predpisal direktni davek (državni davek, osebna dohodnina) v skupnem znesku najmanj 30 K, in če tudi ta davek ni bil podvržen občinskim dokladam.

7. V III. razredu volijo: vsi volilci in volilke I. in II. razreda, dalje tiste moške in ženske osebe, ki imajo vsaj že dve leti redno bivališče v ljubljanski občini in ki se jim je v tem času predpisalo v občini vsaj že eno leto manj kakor 30 K na direktnih, državnih davkih (osebni dohodnini itd.). Slednjič vse osebe moškega spola (delavci), ki imajo v ljubljanski občini tri leta redno bivališče, čeprav ne plačujejo nobenih davkov.

8. Odsotnost iz občine zaradi vojaškega službovanja ne velja za pretrganje bivališča in se tudi nasprotno ne upošteva, če kdo biva v občini kakor vojak.

9. Voliti ne smejo: 1. aktivni častniki in vojaški duhovniki; 2. vojaški uradniki, ki niso v nobenem činovnem razredu; 3. vojaki in orožniki, tudi če so začasno na dopustu; 4. osebe, ki so pod očetovsko oblastjo in kuratelo (jerobstvom, varuštvom); 5. osebe, ki uživajo ubožno preskrbnino ali so jo uživali zadnje leto ali če žive ob javni milosti (berači). — Za preskrbo ubožnih ali javno milost pa se ne šteje: podpora bolniških blagajnic, invalidna, onemoglostna in starostna renta in renta za nezgode, brezplačna oskrba v javnih bolnicah, oprostitev od šolnine, podelitev učnih potrebščin, ustanov, stipendij ali pomoči v stiski. — Od volilne pravice so slednjič izključene vse tiste osebe, ki so bile obsojene v kazen zaradi volilne sleparije, hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali defraudacije, go-

ljufije, tihotapstva, rufijanstva (zoper
nравnost ali čistost) itd.

10. Tisti, ki je bil obsojen radi volilne sleparije, sme voliti zopet, ko je preteklo 6 let od prestane kazni in ako ni bil vnovič radi kakega zgoraj naštetega hudodelstva ali prestopka kaznovan, kar bi ga morda zopet izključevalo od volilne pravice. Pri nekaterih hudodelstvih in prestopkih (zlasti pri političnih in prestopkih zoper tiskovni, društveni in zborovalni zakon itd.) preneha posledica obsodbe takoj, ko je prestana kazen, pri takozvanih umazanih zločinih pa šele čez 10 let po prestani kazni, ako je bil krivec obsojen najmanj na 5 let, če je bil na manj, **ko poteče 5 let**, pri drugih zgoraj naštetih kazenskih dejanjih pa, **ko potečejo 3 leta**. — **Tri leta po prestani kazni** smejo voliti: 1. osebe, ki so bile postavljene pod policijsko nadzorstvo ali oddane v prisilno delavnico; 2. osebe, ki jim je vzela sodnja oblast nad njihovimi otroci, dokler so ti pod tujim varstvom, vsekakor pa 3 leta po sodni odredbi; 3. osebe, ki so bile radi pijančevanja več nego dvakrat obsojene; 4. osebe, ki so bile odpuščene iz javne službe ali urada zaradi disciplinarnega pregreška zoper tujo last (iz dobičkaželjnosti). Osebe, katerih premoženje se nahaja v konkurzu, tudi ne smejo voliti, dokler konkurz ni končan in si zopet ne pridobe vseh pravic, ki so jih imele pred otvoritvijo konkurza. — Voliti tudi ne smejo tisti volilci v I. in II. razredu, ki dolgujejo na davkih.

V dvomljivih slučajih naj se vsakdo obrne do stranke za pojasnilo.

11. Imenik volilcev obsega vse volilne upravičence in ga sestavi mestni magistrat na podlagi določb, ki smo jih navedli v tej knjižici od 1. do 10. številke. Volilci morajo biti vpisani v vsakem razredu po abecednem redu.

12. Mestni magistrat objavi trikrat v uradnem časopisu „Laibacher Zeitung“ in dá nalepiti po mestu plakate, na katerih razglasi, da so volilski imeniki gotovi, to se pravi, kdaj se prične reklamacijska doba, v kateri sme vsakdo imenike volilcev pregledati. **Pazi torej, da ne zamudiš**

reklamacijskega časa, ki traja samo 14 dni od tistega dneva, ko je bil razglas prvokrat v „Laibacher Zeitung“ in ki je naveden tudi na plakatih. Vse to pa izveš tudi pri stranki in iz časopisa „Rdeči Prapor“.

13. Zaraditega stopi takoj na rotovž, ali si vpisan v volilni imenik ali ne. Kje in kdaj lahko v imenik pogledaš, izveš iz razpisa. Ako nimaš sam časa, pošlji zanesljivega tovariša. Kupiš si pa tudi lahko volilski imenik pri c. kr. vladi, da ga lahko na domu natančno pregledaš. (Za delavce je imenik pač predrag.) Volilski imenik ti bo na razpolago tudi pri delavski organizaciji v Šelenburgovi ulici št. 6, drugo nadstropje, levo (hiša tik glavne pošte), kjer ga lahko vsak dan pregledaš od 8. do 1. ure opoldne ter od 3. ure popoldne do 8. zvečer. Odlasati ne smeš na noben način; takoj ko zveš, da so volitve razpisane, stori svojo dolžnost!

14. Ne zadošča pa, če si le vpisan v volilski imenik. Poglej tudi, če je tvoje ime prav zapisano, če ne manjka kakšne črke, strešice ali pike, ali če je kaka črka napačna, ali je vse resnično, kar je tam napisano, ulica, številka, posel, ki ga opravljaš.

15. Če plačuješ, oziroma so ti bili predpisani kaki davki in misliš, da moraš biti vpisan tudi v II. ali celo v I. volilskem razredu, preglej tudi te volilske imenike. Ako misliš, da je tudi tvoja žena, hči, mati itd. volilka (če je na pr. trgovka, branjevka, posestnica, uradnica, učiteljica itd.), pobrigaj se na vsak način tudi za te.

16. Če nisi vpisan, se pismeno pritoži (reklamiraj)! Pritoži se pa tudi, če si zapazil kakšno drugo nepravilnost v imeniku.

17. Pritožiš se lahko zase ali pa tudi glede drugih vpisanih ali izpuščenih oseb. Vzemi polo belega papirja in napiši nanjo natančno, zakaj se pritožuješ. Pritožbo moraš seveda podpisati in pridejati svoj natančen naslov. Pritožba naj bo kolikor mogoče kratka in jedrnata. Pritožiti se moraš v prvi vrsti, če je neopravičeno vpisan kak nasprotnik; da se izbriše neopravičeno vpisane delavce in sodruge, zato bodo skrbeli že njih nasprotniki.

18. Ako se pritožuješ glede drugih oseb (če je kdo po krivici vpisan ali izpuščen), moraš napraviti za vsako osebo posebno pritožbo; če ni pritožba za vsakega volilca posebej napravljena in podpisana, je vse skupaj **neveljavno** in se ne upošteva.

19. Pritožiš se lahko, če kdo ne spada v volilski imenik, pa je vpisan, ali pa če bi moral biti vpisan, pa je izpuščen. Pritožiš pa se seveda lahko tudi zaradi drugih nepravilnosti, tako zase kakor za druge.

20. Pritožiti se moraš vsekakor **najkasneje zadnji dan** reklamacijske dobe pri c. kr. dež. vladi; če bi pa ta čas zamudil je edino še mogoče, da daš zadnji dan (zvečer) pritožbo **na pošto**, in če je poštni pečat še od tistega dneva, se pritožba upošteva, drugače pa ne. Pritožba je kolikarpasta; poštnino pa moraš plačati, če pošlješ pritožbo po pošti.

21. Ako si pa na nejasnem in ne znaš napraviti pritožbe, ali če veš kaj posebnega in važnega, obrni se takoj do organizacije, Šelenburgova ulica št. 6, drugo nadstropje, levo, kjer dobiš vsa pojasnila.

22. Vsako stvar, ki jo v pritožbi navedeš, moraš tudi črno na belem **dokazati**, sicer utegne biti pritožba neveljavna. Ako se pritožuješ, ker nisi vpisan, moraš dokazati: a) da si avstrijski državlján; b) da si 24 let star in c) da bivaš toliko in toliko časa v občini, ako misliš, da spadaš tudi v II. ali I. volilski razred, moraš **dokazati**, da si plačal oziroma ti je bilo predpisano toliko in toliko ter kakšnega davka. Posamezne stvari pa dokažeš ta način, da priložiš reklamaciji sledeče **dokumente (listine)**: a) za avstrijsko državljánstvo: domovinski list, delavsko knjižico, vojaško knjižico, itd.; b) za starost: domovinski list, delavsko knjižico, rojstveni ali krstni list, vojaško knjižico, šolsko izpustnico itd.; c) za bivanje v občini: zglasnico od mestnega zglaševalnega urada, potrdilo hišnih gospodarjev, pri katerih si prebival itd.; d) za davek v svrhu uvrščenja v I. ali II. volilni razred: **plačilni nalog, pobotnico od davkarije** itd. — Sploh je **dober vsak uraden dokument**, iz katerega so razvidne stvari, ki jih zahteva volilna postava. Če je iz enega dokumenta

več stvari razvidno, seveda ni potrebno, da bi jih več prilagal, ampak bolje je, če jih je več, ker potem pritožba bolj drži.

23. Če se pritožuješ za druge, priloge niso potrebne, ker se oblast že sama pobriga, da dožene resnico.

24. Pritožiš se lahko tudi ustno, letos kar na deželni vladi (na zapisnik).

25. Pritožbe naj se glase na c. kr. deželno vlado. Pritožitelja oblast ni primorana obvestiti o uspehu pritožbe, a ga navadno obvesti.

26. Proti odloku deželne vlade ni pritožbe.

28. Kadar mine reklamacijska doba (14 dni), mora mestni magistrat tri dni potem, ko je deželna vlada rešila zadnjo pritožbo (reklamacijo), **popravljenе imenike** zopet **razgrniti** vsakemu na vpogled, in sicer **skozi 8 dni**, kar se razglasi trikrat v časopisu „Lai-bacher Zeitung“ kakor tudi s plakati. Vse to pa zveš tudi pri stranki ali iz „Rdečega prapora“. Tudi te volilne imenike lahko vsakdo na magistratu pregleda, kar se seveda priporoča,

28. Po novem volilnem redu mora vsaka stranka ki se udeleži volitev, predložiti magistratu svoje kandidate vsaj 14 dni pred volitvijo, da jih magistrat plakтира po mestu in objavi v uradnem listu „Lai-bacher Zeitung.“ Veljavna je samo ona kandidatna lista, ki jo podpiše vsaj 30 volilcev. Kandidat ali namestnik pa more biti le moški občinski volilec, ki je dopolnil 30. leto starosti. Kandidirati zamore le enem v razredu, ker ne sme biti napisan na glasovnicah dveh različnih razredov. Volilec III. razreda je lahko kandidat v II. ali I. razredu in obratno. — Delavski (socialnodemokratiški) kandidati bodo torej tudi od magistrata plaktirani; zveš pa lahko zanje tudi pri stranki in iz časopisa „Rdeči Prapor“.

29. Ako se je strankino ime zlorabilo, magistrat kandidatno listo v teku dveh dni zavrne; osebe, ki so to zakrivile, se kaznuje z globo do 100 K.

30. Dopustno ni, da bi enega in istega kandidata postavilo več strank.

31. Stranke postavijo kandidate in njih namestnike, in sicer **za vsak razred po 15 kandidatov in 15 namestnikov** v taki vrsti, ki se jim zdi primerna.

Pred vsako ime se postavi tekoča arabska številka (1, 2, 3 itd.).

32. Ako hočeš, da bo tvoja **glasovnica veljavna**, mora biti **natančno** taka, kakor jo je izdala stranka. Glasovnica, na kateri je kakšno ime prečrtano, izpuščeno, prenarejeno, pod napačno številko napisano, je **neveljavna**. Imena morajo biti po tisti vrsti in pod tistimi številkami napisana, kakor je to stranka določila. Ravnaj se torej natančno po določbah stranke in navodilu v listu „Rdeči Prapor“.

33. V skrajni sili in pa da se glasovanje olajša, zadostuje tudi (ako nimaš pri roki tiskane glasovnice), ako vzameš pol pole belega **mehkega** papirja (papir mora biti mehek, to je v postavi natančno povedano), napišeš nanj rimsko številko svojega volilskega razreda (I., II., III.), ime stranke (**socialnodemokratična stranka**) in pod imenom stranke **prvega** njenega **kandidata**, pred katerega postavi tudi **številko 1**. Pisano je lahko tudi s svinčnikom. V skrajni sili je dober tudi vsak drug mehek papir.

34. Glasovnico si moraš **sam** preskrbeti, ker jih magistrat **ne** bo izdajal. Najboljše je, če prideš ponjo v **Šelenburgovo ulico št. 6 (hiša, ki se drži glavne pošte), drugo nadstropje, levo.**

35. Kdaj in kje boš volil, izveš iz uradnega razpisa volitev v uradnem listu „Laibacher Zeitung“ vsaj štiri tedne pred volitvijo, in po plakatih ter iz delavskega časopisa „Rdeči Prapor“. Vse to pa izveš tudi iz svoje **izkaznice** (legitimacije), ki ti jo doloži magistrat **najkasneje pet dni pred volitvijo po pošti**. Kar stoji na izkaznici, **preberi natančno** in se po tem ravnaj. Volitev se mora vršiti na **nedeljo od 10. ure dopoldan do 4. ure popoldan**. Ker bo veliko volilcev, se bo volilo na več krajih; zato pa na izkaznici **dobro poglej**, kje boš volil, da ne boš imel nepotrebnih potov ali celo volitev zamudil. **Na volitev pojdi čimprej**, ker pozneje utegne biti velik naval. Izkaznice (legitimacije) ne smeš na noben način pozabiti vzeti s seboj, ker brez nje ne moreš voliti, četudi si volilec, vrhutega boš pa še kaznovan, ker nisi volil.

36. Volijo vsi razredi **naenkrat**, toda v posameznih abecednih oddelkih, **ločeno** pa še posebej **moški in ženske**. Kdor ima volilno pravico v dveh

razredih, bo oddal obe glasovnici obenem, seveda vsako v posebni kuverti, ki je določena za dotični razred.

37. Voliti mora vsak volilec (tudi ženska) sam; pooblastila vobče niso dopustna.

38. Po pooblaščenih smejo voliti le korporacije (društva, zavodi itd). Pooblastilo se mora glasiti natančno, za katero volitev je izdano.

39. Kot vzrok, da se ne pride k volitvi, velja le, če je volilec bolan, slaboten, uradno zadržan, ali ima neodložne stanovske dolžnosti, ako je volilec na potovanju izven Kranjske, če je zadržan radi bolezni v rodbini ali zaradi neodložne rodbinske zadeve, in ako ga zadrže prometne ovire. Vse to pa mora seveda tudi dokazati. — Kdor se sicer odtegne volilni dolžnosti, se kaznuje z globo od 1 do 50 kron.

40. Magistrat ti dpošlje najkasneje pet dni pred volitvijo volilno izkaznico (legitimacijo) in pa volilno kuverto, in če voliš v dveh razredih, dve volilni izkaznici in dve volilni kuverti. Glasovnice pa ne dobiš.

41. Glasovnico dobiš najzaneslivejše pri stranki.

42. Kuverte, ki ti jih vpošlje magistrat, so iz trdega, neprozornega papirja, in sicer za I. razred bele, za II. razred modre (plave ali višnjeve) in za III. razred rdeče. Na vsaki kuverti je uradni pečat in rimska številka dotičnega volilskega razreda. Veljavne so edinole uradne kuverte.

43. Ako nisi dobil vsaj 48 ur pred volitvijo izkaznice (legitimacije) in kuverte po pošti, pojdi sam ponje na magistrat. Magistrat ti jih mora dati, če osebno prideš, dasi jih je morda že oddal pri pošti. Pošlješ pa tudi lahko koga drugega, če mu daš pooblastilo, vendar je najbolje, da greš sam in vzameš s seboj še kakšno dokazilo (domovinski list, rojstni list, delavsko knjižico, vojaško knjižico itd.), ali pa pripelješ s seboj kako magistratu znano pričo. V skrajnem slučaju dobiš izkaznico in kuverto tudi na dan volitve pri komisiji, kar je pa zelo neprijetno za volilca; tudi se to ne priporoča, ker jo lahko že kdo prej na sleparski način vzame in na tvoje ime voli.

Ako izgubiš izkaznico ali kuverto, zahtevaj na magistratu drugo; izkaznico dobiš **brezplačno**, kuverta stane po 2 vin. Kuverte dobiš tudi pri stranki, **Šelenburgova ul. št. 6** (hiša zraven glavne pošte) drugo nadstopje, levo, in sicer zastonj.

45. Pri izkaznici **pazi**, da se na njej napisano ime popolnoma vjema s tvojim imenom in naslovom v volilskem imeniku, sicer jo daj na magistratu **popraviti**.

46. Na kuverto ne smeš absolutno **ničesar pisati** in ga sploh ne zaznamovati; biti mora **popolnoma čist, nepomečkan in brez madeža**, ker sicer je tvoj glas **neveljaven**. Od kuverte je skoraj vse odvisno. — Brez uradne kuverte ne moreš voliti in si vrh tega lahko še kaznovan, ker nisi volil.

47. Pri volilni komisiji pokažeš najprvo izkaznico, potem pa oddaš glasovnico, ki mora biti v kuverti **zalepljena** (zaslinjena), ker sicer utegne biti neveljavna. Glasovnico položi predsednik volilne komisije v volilno posodo (urno), izkaznico pa dobiš nazaj.

48. **Pazi, da ne boš zamenjal ali glasovnice ali kuverte, glasovnica za III. razred spada v rdečo, za II. razred v plavo (višnjevo) in za I. razred v belo kuverto**, sicer se glas ne šteje. V eno kuverto smeš dati le **eno samo** glasovnico; če daš vanjo več enakih, velja le **ena**, če so glasovnice različne, pa sploh ne veljajo. Torej dobro pazi!

49. Na glasovnici mora biti napisana rimska številka dotičnega razreda, ime stranke (**socialnodemokratična**) pod imenom stranke pa **ime in značaj prvega kandidata s števil. 1 spredaj itd.** Priporoča pa se seveda, da se vsakdo posluži glasovnic, ki jih izda **stranka**.

50. Vsaka drugače napravljena glasovnica utegne biti neveljavna.

51. **Volitev je tajna, svobodna.** Voliti smeš po svoji volji. Nihče nima pravice zahtevati od tebe, da mu poveš, koga voliš, ali pogledati tvojo glasovnico, ti jo vzeti ali drugo vsiliti. Tudi tvoj gospodar ali predstojnik ne. Takim preti stroga kazen. Nihče te ne sme siliti, da bi volil kandidate (stranko), ki jih ne maraš. Vsako nepravilnost, sleparijo ali grožnjo naznani takoj stranki, **Šelenburgova ulica št. 6/II.**, ustno ali pismeno.

52. Volilna komisija potem sešteje oddane glasove in jih sorazmerno porazdeli med kandidate. Kandidati se upoštevajo po tisti vrsti, kakor jih je predlagala stranka pri magistratu. Ostanki glasov pod določenim številom, ki je merodajno za en mandat, se končno prištejejo najmočnejši stranki, vsled česar je cepljenje v posamezne strančice škodljivo.

Mandati se razdele približno takole:

Volilcev je v III. razredu	17.000
Volilo jih je	15.000
Tedaj odpade na en mandat glasov	1.000
Oddanih je bilo za liberalce glasov	6.000
Za socialne demokrate	4.000
„ klerikalce	3.000
„ Nemce	2.000

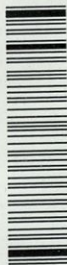
Tedaj je izvoljenih od liberalcev prvih 6 na kandidatni listi (glasovnici), od socialnih demokratov prvi 4 itd.

53. Volilno komisijo imenuje občinski svet, če je ta razpuščen, pa deželni predsednik.

Sklep.

Morda pojasnila v tej knjižici ne bodo vselej zadoščala. V vseh takih slučajih naj se posamezniki obračajo za pojasnila na naše zaupnike ali na politične socialnodemokratske odbore (glavni odbor se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6., hiša (zraven glavne pošte), drugo nadstropje, levo, kjer je odprto vsak dan od 8. do 1. opoldan in od 3. popoldne do 8. zvečer, tik pred volitvami pa tudi dalje. Vse nujne ali važne stvari se bodo razglašale tudi v časopisu „Rdeči Prapor“, ki se ga dobi po mnogih tobakarnah po 10 vin. izvod.

Naprej do sijajne zmage!

Dolžnost vsakega sodruga,
== vsake sodruginje je ==

da je član Splošne delavske zveze

== Vzajemnost ==

katere namen je, da pospešuje duševni in gospodarski napredek svojih članov.

Vzajemnost prireja delavske shode in sestanke, predavanja in tečaje iz vseh znanja
== vrednih predmetov. ==

Vzajemnost goji petje, posreduje zabavo,
== ima lastno knjižnico in čitalnico. ==

Sodrug, ki ni član **Vzajemnosti**, ne vrši
== svoje strankarske dolžnosti. ==

Član **Vzajemnosti** postane lahko vsaka oseba moškega ali ženskega spola z do-
===== vršenim 14. letom. =====

Vpisnina znaša enkrat za vselej 20 vin., mesečni prispevek pa tudi 20 vin., katero vsoto zmore vsak delavec, vsaka delavka.

Člane sprejemajo zaupniki, vpiše se pa tudi v društveni pisarni, ki se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, drugo nadstropje,
== levo (hiša poleg glavne pošte). ==

Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani.

Pisarna: Stari trg št. 30.

(I. nadstropje, desno)

se je ustanovila v ta namen, da olajša delavstvu hranjevanje manjših prihrankov, ki jih delavstvo lahko nalaga v majhnih ali večjih zneskih.

Obreduje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$.

Zadruga ima omejeno jamstvo.

Delavska društva, kakor tudi posamezniki imajo najlepše jamstvo, da je v tem zavodu denar, ki ga lahko po potrebi dvigajo ali pa vlagajo, najbolj varno naložen, ker zavod ni spekulativno podjetje.

Uradije se vsak četrtek in vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer, v nujnih slučajih pa tudi ob navadnih uradnih urah. Tam se dobivajo tudi vsakršna pojasnila glede hranilnih vlog in posojil.

